

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage I bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat betreft het toekennen van het jaarlijkse extra urencontingent aan de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg

Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het principiële goed te keuren voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage I bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat betreft het toekennen van het jaarlijkse extra urencontingent aan de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg;
- het advies van de Inspectie van Financiën, d.d. 27 november 2018.

1. INHOUDELIJK

Situering

De toekenning van de subsidiabele uren gezinszorg aan de erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (GZAT) en de verdeling van het jaarlijks extra urencontingent gezinszorg zijn momenteel beperkt gereguleerd. De huidige regelgeving bepaalt dat de Vlaamse Regering elk jaar het totale aantal subsidiabele uren gezinszorg vastlegt, waarvan maximaal 32.265 uren DOP-uren zijn (artikel 8, tweede lid van bijlage I bij het BVR van 24 juli 2009¹).

De minister bepaalt jaarlijks per erkende dienst GZAT het maximum aantal subsidiabele uren waarover de dienst beschikt voor het aanbieden van gezinszorg. Bij het toekennen van het jaarlijks extra urencontingent houdt de minister onder andere rekening met een evenredige beschikbaarheid van uren in relatie tot de behoeften die vastgesteld worden per regionale stad, zoals bepaald in de bijlage bij het Zorgregiodecreet (artikel 8, derde lid van bijlage I bij het BVR van 24 juli 2009).

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers.

Tot op heden waren de criteria voor de verdeling van het extra urencontingent gezinszorg niet altijd transparant. De verdelingsprincipes die gehanteerd gingen worden, waren niet op voorhand gekend. Ook was het niet duidelijk op basis van welke cijfers de verdelingscriteria werden berekend, bijvoorbeeld het criterium "de realisatie van de individuele urencontingenten gezinszorg". Bovendien waren de verdelingsprincipes niet gelijk voor de openbare en de private diensten. De verdeling van de extra uren voor de private diensten gebeurde ook nog in functie van de grootte van de dienst, zonder rekening te houden met de vraag naar extra uren die een erkende dienst had. Kleine erkende diensten GZAT signaleerden dat ze ook substantieel wilden groeien.

In de conceptnota "Zorg- en ondersteuning op maat van alle gezinnen. Nieuw werkingskader voor de diensten voor gezinszorg" werd het volgende opgenomen m.b.t. de verdeling van de (extra) uren gezinszorg (p. 21 – p.25):

"6.1.3. Toewijzing van bijkomend urencontingent aan de diensten voor gezinszorg

De wijze van toekenning van bijkomend urencontingent en de erkenning van nieuwe diensten gezinszorg wordt op korte termijn transparant gemaakt.

Te realiseren in tussenfase

Het groeipad gezinszorg wordt gerealiseerd, rekening houdend met de invulling van de noden in een regionale zorgafbakening (som gemeentelijke programmatie). Hoewel diensten lokaal met hun werking verankerd zijn, is een verdeling van het urencontingent op een regionaal niveau nodig om cliëntevolutes te ondervangen en specifieke accenten te kunnen leggen bij uitbreiding van het urencontingent. De invulling van de woonzorg- programmatie bepaalt de verdeling van het bijkomende urencontingent over de zones.

Het voorziene groeipad gezinszorg kan nog aangepast worden door reconversie/overdracht van middelen tussen sectoren.

De diensten hebben de mogelijkheid om in functie van de realisatie van zorg- en ondersteuningsnoden en efficiënte inzet van middelen verdere taakuitzuivering te realiseren.

Eerder toegekend urencontingent wordt behouden met uitzondering van onderrealisatie. Bij het niet realiseren van een te bepalen % van het urencontingent worden niet gerealiseerde uren onder dit % in mindering gebracht en toegevoegd aan het te verdelen groeipad, hierbij is het belangrijk dat we de diensten voldoende rechtszekerheid bieden. De concrete modaliteiten worden in overleg met de sector verder uitgewerkt.

Vanaf 2019 kunnen op basis van een oproep alle erkende diensten en nieuwe diensten die een erkenning aanvragen per regionale zorgafbakening, binnen het groeipad, bijkomende uren gezinszorg aanvragen. Erkende diensten kunnen een aanvraag indienen voor de regio's waar ze werkzaam zijn en aanpalende regio's.

De aanvraag wordt door de diensten gemotiveerd op basis van ervaren zorgnoden, kwalitatieve inzet, zorgvernieuwing en of bepaalde beleidsprioriteiten.

Voorwaarden die aan de inschrijvende diensten worden opgelegd en of elementen die bepalend zijn voor voorrang of aantal toegewezen uren kunnen als volgt gaan:

- ***voldoen aan alle geldende erkennings- en kwaliteitscriteria.*** Zoals eerder vermeld worden de erkenningsvoorwaarden samen met de sector geactualiseerd en worden kwaliteitsindicatoren uitgewerkt;
- ***aantoonbare expertise*** overeenkomstig de aanvraag, waarbij er afspraken kunnen zijn met expertisecentra en of andere gespecialiseerde zorgaanbieders uit de eigen of aanpalende regio, overeenkomstig de aanvraag;- medewerking aan de uitwerking van de geïntegreerde zorgverlening in de eerste lijn;

- **een antwoord bieden aan beleidsprioriteiten.**
- Het bieden (beogen) van gezinszorg aan **meerdere doelgroepen** zoals:
 - personen met een handicap,
 - personen met psychische problemen,
 - ouderen met chronische zorgnoden,
 - maatschappelijk kwetsbare doelgroepen,
 - kraamzorg;
- (beoogde) inzet in **continuïteit en flexibiliteit** van zorg (nachtzorg, avond, weekend);
- uitwerking van **vernieuwende zorgconcepten** (buurtzorg, acute zorg, 1/1 relatie,...).
- voor bestaande diensten kunnen ook volgende elementen bijkomend worden meegenomen:
 - **% realisatie van het urencontingent** en aantoonbaarheid van **% continuïteit van de zorg- en ondersteuning**;
 - **aantoonbare groei** in de regionale zorgafbakening in verhouding tot eerder toegekend urencontingent voor deze regionale zorgafbakening.

Indien er **voldoende bijkomende uren beschikbaar** zijn om aan de diensten die aan de criteria voldoen toe te kennen, kunnen deze worden **toegekend**.

In geval er **meer uren aangevraagd** worden dan mogelijk, wordt **volgens prioriteiten toegewezen**. Indien **een nieuwe dienst** kan erkend worden en deze **aan alle criteria/prioriteiten voldoet**, zal deze uren toegewezen krijgen. In laatste instantie worden **uren gelijkmatig verdeeld** over de aanvragende diensten met maximaal het gevraagde aantal uren."

Bij de te nemen initiatieven in de conceptnota staat er (periode voor de implementatie van de persoonsvolgende financiering):

"- **Aanpassing van het regelgevend kader voor de toekenning van bijkomend urencontingent** en de erkenning van nieuwe diensten."

Bijgevoegd ontwerp-BVR geeft uitvoering aan deze bepaling wat betreft de toekenning van een bijkomend urencontingent gezinszorg aan de erkende diensten GZAT. Het regelgevend kader voor de erkenning van nieuwe initiatieven GZAT werd goedgekeurd op 19 oktober 2018.

Deze ontwerpregelgeving is tot stand gekomen in samenwerking met de sector. Hiervoor werd er een werkgroep opgericht waarin zowel openbare, private, kleine en grote diensten GZAT vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep heeft als taak een nieuw regelgevend kader op te stellen voor de erkenning van nieuwe initiatieven van diensten GZAT, de toekenning van de uren gezinszorg aan de erkende diensten en meer flexibiliteit en continuïteit in de hulp- en dienstverlening. Deze werkgroep is ondertussen al 10 keer samengekomen.

Voorstel

De procedure voor de verdeling van de (extra) subsidiabele uren gezinszorg over de erkende diensten GZAT wordt transparanter gemaakt en meer uitgewerkt maximaal rekening houdend met de voorstellen uit de conceptnota "Zorg- en ondersteuning op maat van alle gezinnen. Nieuw werkingskader voor de diensten voor gezinszorg". Bij de bepaling van de verdelingscriteria werd er rekening gehouden met de meetbaarheid van een criterium en de mogelijkheid om op basis van dat criterium een aanvraag voor extra uren gezinszorg te prioriteren. Niet alle voorstellen uit de conceptnota werden daarom in de ontwerpregelgeving opgenomen, zoals bijvoorbeeld aantoonbare expertise.

Jaarlijks (vóór 1 oktober jaar X-1) kunnen de erkende diensten GZAT via een webformulier op de website van Zorg en Gezondheid een aanvraag doen voor extra uren gezinszorg per regionale stad voor het jaar X.

De minister bepaalt de criteria voor de ontvankelijkheid van de aanvraag. Hij houdt daarbij rekening met de realisatie van het urencontingent gezinszorg van een dienst op niveau van een regionale stad en de mate waarop een dienst zijn werking richt naar doelgroepen. Het urencontingent gezinszorg wordt vanaf 2019 aan een erkende dienst op niveau van een regionale stad toegewezen. Tot nu gebeurde de toekenning van het urencontingent op niveau van een erkende dienst. Pas in 2022 kan de effectieve toetsing van de realisatie van het urencontingent op niveau van een regionale stad toegepast worden op basis van de gegevens 2019 en 2020. In afwachting hiervan wordt de realisatie van het urencontingent gezinszorg op niveau van de erkende dienst genomen.

De kwetsbare doelgroepen worden vastgesteld aan de hand van de volgende parameters:

- BEL-profielschaal;
- de gebruikersbijdrage gezinszorg;
- het presteren van onregelmatige prestaties
- reden voor het opstarten van gezinszorg.

In een latere fase zal er een indicatie voor kwetsbare doelgroepen komen via de BELRAI(screener).

Een erkende dienst moet minstens twee van de vier parameters bereiken om in aanmerking te komen voor extra uren gezinszorg.

Daarnaast moeten de erkende diensten aan alle geldende erkennings- en kwaliteitscriteria voldoen en minstens 1539 uren presteren in de regionale stad waarvoor de dienst extra uren gezinszorg vraagt.

De extra uren gezinszorg worden aan de erkende diensten toegekend rekening houdend met een evenredige beschikbaarheid van uren in relatie tot de behoeften die vastgesteld worden per regionale stad (bestaande artikel 8, derde lid, van bijlage I bij het BVR van 24 juli 2009). De nadere regels worden in een ministerieel besluit uitgewerkt.

Samen met de aanvraag voor extra uren gezinszorg kan de dienst GZAT ook een aanvraag indienen om een deel van zijn maximale subsidiabele uren gezinszorg om te zetten naar VTE logistiek personeel of om een deel van zijn toegewezen VTE logistiek personeel om te zetten in uren gezinszorg. Dat gebeurt in het kader van zorg op maat waarbij de dienst afhankelijk van de zorgvraag van zijn gebruikers verzorgend of logistiek personeel inzet.

Om te vermijden dat veel onbenutte uren van een dienst GZAT worden omgezet naar aanvullende thuiszorg, kan de omzetting naar aanvullende thuiszorg op voorwaarde dat de dienst zijn urencontingent gezinszorg voor 95% heeft gerealiseerd. De vraag naar gezinszorg blijft immers hoog. De omzetting naar uren gezinszorg of VTE logistiek personeel wordt beperkt tot 3 VTE verzorgend personeel (4.617 uren gezinszorg) of 3 VTE logistiek personeel.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 definieert een regionale stad.

Artikel 2 bepaalt dat het maximale aantal subsidiabele uren waarover de dienst beschikt voor het aanbieden van gezinszorg, wordt toegekend op niveau van een regionale stad.

Een erkende dienst mag de onbenutte subsidiabele uren gezinszorg van een bepaalde regionale stad aanwenden in een andere regionale stad. Het huidige

subsiëringssysteem (Vesta) laat momenteel niet toe om subsidies te berekenen op niveau van een regionale stad. De stimulans voor de erkende diensten GZAT om hun toegekende uren gezinszorg te presteren in de regionale stad waaraan de uren zijn toegewezen, zit in de criteria om in aanmerking te komen voor extra uren gezinszorg (realisatie van het urencontingent gezinszorg op niveau van een regionale stad).

Artikel 3 voert artikel 9 opnieuw in en bepaalt de criteria waaraan een erkende dienst voor gezinszorg moet voldoen om in aanmerking te komen voor extra uren gezinszorg in een bepaalde regionale stad. De criteria houden rekening met de realisatie van het toegewezen urencontingent (vanaf het werkingsjaar 2022 op niveau van een regionale stad) en met de mate waarin de dienst zich richt naar kwetsbare doelgroepen. Parameters waarmee de kwetsbare doelgroepen worden vastgesteld, zijn: de behoeften van de gebruiker, de gebruikersbijdrage gezinszorg, de onregelmatige prestaties en de reden voor het opstarten van de gezinszorg. De erkende diensten GZAT moeten minstens twee van de vier doelgroepen bereiken.

De aanvraag voor extra uren gezinszorg gebeurt aan de hand van een webformulier dat op de website van het agentschap Zorg en Gezondheid beschikbaar zal zijn. De aanvraag moet vóór 1 oktober van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarin het extra urencontingent gezinszorg door de minister wordt toegekend, aan het agentschap worden bezorgd. Voor de aanvraag van de extra uren gezinszorg van 2019 zal de datum verschoven worden naar december 2018.

Een nieuw initiatief ontvangt geen extra uren gezinszorg in het jaar volgend op het jaar van zijn erkenning. Die aanvraag voor extra uren gezinszorg moet immers gebeuren in het jaar van zijn erkenning. Op dat moment zijn er nog geen gegevens beschikbaar m.b.t. de realisatie van zijn toegewezen urencontingent of de mate waarin de dienst zich richt naar doelgroepen. De dienst heeft ook 1 jaar de tijd om aan alle erkenningsvoorwaarden te voldoen. Na 1 jaar werking wordt de dienst geïnspecteerd door een inspecteur van Zorginspectie. In de praktijk zien we ook dat nieuwe initiatieven in hun eerste werkingsjaar hun urencontingent moeilijk gerealiseerd krijgen. De onmiddellijke tewerkstelling van 10 VTE verzorgend personeel op het moment van de erkenning is hiervoor nodig, wat nauwelijks haalbaar is.

Artikel 4 voegt een artikel 9/1 in. Dat artikel maakt het mogelijk om het verzorgend en logistiek personeel flexibel in te zetten in het kader van zorg op maat. De dienst kan maximaal 3 VTE verzorgend personeel of 3 VTE logistiek personeel omzetten in aanvullende thuiszorg of gezinszorg, naargelang de zorgvraag van zijn gebruikers. Een dienst moet zijn urencontingent gezinszorg wel voor minstens 95% realiseren (vanaf 2022 op niveau van een regionale stad).

De aanvraag gebeurt op dezelfde wijze als de aanvraag voor extra uren gezinszorg.

Artikel 5 is een overgangsbepaling. Bij de toekenning van het extra urencontingent gezinszorg in 2019 moet een erkende dienst voldoen aan een van de 4 parameters m.b.t. de kwetsbare doelgroepen i.p.v. aan twee van de vier parameters (zie ook artikel 3). Voor 2019 worden immers de gegevens van het werkjaar 2017 (BEL-score, gebruikersbijdrage, onregelmatige prestaties en reden van start hulp) gebruikt. Op dat moment waren de erkende diensten nog niet op de hoogte van de nieuwe criteria voor de verdeling van de uren gezinszorg.

Artikel 6 regelt de datum van inwerkingtreding van het besluit.

Artikel 7 belast de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, met de uitvoering van dit besluit.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Bijgevoegde voorstel heeft geen budgettaire weerslag. Extra uren gezinszorg kunnen immers maar toegekend worden als er ook extra middelen beschikbaar zijn. Hier zijn we afhankelijk van de extra middelen die jaarlijks worden toegekend aan de sector gezinszorg.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 27 november 2018. Een begrotingsakkoord is niet vereist.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Een lokaal bestuur, dat een erkenning heeft als dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg, kan een aanvraag voor extra uren gezinszorg doen.

- 1 personeel: de toekenning van extra uren gezinszorg gaat gepaard met de nood aan extra personeel om deze uren te presteren. De meerkost bedraagt de kostprijs van het extra personeel;
- 2 werkingsuitgaven: geen;
- 3 investeringen en schulden: geen;
- 4 ontvangsten: de extra uren gezinszorg, gepresteerd door verzorgenden, en de bijhorende omkadering worden gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid. Tevens hebben zij ook inkomsten van de gebruiker, onder de vorm van een gebruikersbijdrage die inkomensgerelateerd is;
- 5 conclusie: de meerkost voor de lokale besturen is voornamelijk een personeelskost. Deze kost wordt gecompenseerd door de subsidiëring door de Vlaamse Overheid en door de geïnde gebruikersbijdragen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Reguleringsimpactanalyse

Een reguleringsimpactanalyse is niet vereist, omdat er voor het voorliggende voorontwerp van besluit geen vrije beleidsruimte bestaat. Het besluit voert enkele bepalingen uit het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009 uit:

- artikel 58, §1, eerste en tweede lid:
De Vlaamse Regering bepaalt de programmatie van de voorzieningen met uitzondering van de diensten voor thuisverpleging en de groepen van assistentiewoningen, alsook de programmatie van de woonzorgnetwerken en van de verenigingen. De programmatie bepaalt, met het oog op een evenredige spreiding afhankelijk van de behoeften, aan de hand van objectief meetbare criteria, de planning in de tijd en ruimte van ofwel het maximale aantal voorzieningen, woonzorgnetwerken en verenigingen, ofwel het maximale aantal plaatsen in voorzieningen, ofwel het maximale aantal subsidiabele uren woonzorg die een voorziening mag aanbieden ofwel het maximale aantal subsidiabele personeelsleden van een voorziening.

De Vlaamse Regering stelt per type van voorziening en voor de woonzorgnetwerken en verenigingen, de programmatie vast en kan zo nodig een werkgebied bepalen waar de activiteiten hoofdzakelijk plaatsvinden. De Vlaamse Regering kan specifieke regels bepalen voor de dagverzorgingscentra, vermeld in artikel 52.

- Artikel 60, tweede en derde lid:
De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de aanvraag, de vaststelling, de toekenning en de vereffening van de subsidie.

De Vlaamse Regering kan subsidievoorwaarden vastleggen.

Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaand voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/521 van 22 november 2018.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaand voorontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage I bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers, wat betreft het toekennen van het jaarlijkse extra urencontingent aan de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen, te gelasten over voornoemd voorontwerpbesluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin